

DÉ GROENE INDEX

INRICHTING & PRODUCTDOCUMENTATIE

BIODIVERSITEITSPAKKET VOOR DE OPENBARE RUIMTE

Zaaizaadbedrijf Limagrain (Advanta) lanceert onder de naam StayGreen drie speciale biodiversiteitsmengsels voor de groene ruimte. Daarmee komt het bedrijf tegemoet aan de toenemende wens van gemeenten om tot een duurzame invulling van groenstroken te komen. StayGreen 1 is een jaarrond groen- en laagblijvende gras-kruidenvegetatie voor berm. Het mengsel vraagt minimaal onderhoud en geldt als een verrijking voor de inheemse bermflora. Met StayGreen 2 EPR komt er nu een biologische – dus veel goedkopere – oplossing voor handen om de eikenprocessierups effectief te bestrijden. De samenstelling met veel schermbloemigen en insectenplanten zorgt namelijk voor een snelle opbouw van de populatie natuurlijke vijanden van de rups. StayGreen 3 tenslotte is het ideale mengsel voor het aantrekken van vlinders en bijen. Geselecteerd op kleur, geur en nectarproductie voorziet de vegetatie in een gevarieerd voedselaanbod voor bestuivende insecten. Vlinder- en bijenlinten gelden als een belangrijke graadmeter voor de biodiversiteit in de openbare ruimte.

SUPERSNEL GRASHERSTEL MET FAST REPAIR

Het najaarsherstel van parken, trapveldjes en recreatieterreinen was nog nooit zo makkelijk. Want met de Recover 2 Fast Repair-aanpak zijn kale plekken in gazons en grasvelden in een mum van tijd weer gedicht en groen. Door zijn explosieve groei kracht slaagt Recover 2-doorzaai altijd. Het nieuwe gras weet zich naadloos tussen de bestaande graspollen te nestelen. Door die verjongingskuur krijgt u een vitaler grasbestand dat weer lang mee kan. Met Fast Repair bezorgt u gazons tegen relatief lage kosten een totale 'make-over'.

Akervoorderlaan 5
2161 DP Lisse
T: +31 (0)252-224777
info@lubbelisse.nl
www.lubbelisse.nl

Bloembollen zijn een kleurrijke maar ook vooral duurzame en onderhoudsarme oplossing voor de verfraaiing van het openbaar groen. Door verwildering komen de bollen vele jaren opnieuw in bloei. Daarnaast dragen bloembollen bij aan het behoud van de biodiversiteit. Want de biodiversiteit gaat achteruit. Mede als gevolg hiervan, worden er momenteel veel bijen- en vlindersoorten met uitsterven bedreigd. Een zorgelijke situatie wanneer we nagaan dat deze insecten van belang zijn bij de bestuiving van veel plantensoorten en het behoud van onze natuur. G. Lubbe & Zoon BV speelt als bloembollen en vaste planten leverancier al vele jaren in op ontwikkelingen gaande binnen het openbaar groen. Het bedrijf is onder andere gespecialiseerd in het samenstellen van langbloeiende bollenmengsels, waarbij er momenteel veel aandacht uitgaat naar de biodiversiteit. Aangezien bepaalde soorten bloembollen al in bloei staan vanaf het vroege voorjaar (februari) en welke de productie van stuifmeel direct op gang brengen, maakt deze bolgewassen zeer geschikt als voedselbron voor de bijenpopulatie. Door deze bloembollen te planten, helpen we de bij al vanaf het vroege voorjaar in haar zoektocht naar nectar en stuifmeel. Bollen die laat in het voorjaar of gedurende de zomerperiode bloeien, vormen juist een geschikte voedselbron voor de vlinder. Lubbe heeft verschillende selecties gemaakt van insect-vriendelijke (biologische) bolgewassen, die elkaar qua bloei opvolgen en daardoor goed samenkomen in langdurig bloeiende mengsels. Afhankelijk van wensen en

omstandigheden, is er voor elke tuin, berm, park of landschap een passend bollenmengsel te leveren en welke tevens machinaal aangeplant kan worden. Ook op dat vlak zijn er vele mogelijkheden. De talud-, verstek- of de traditionele plantmachine kunnen hiervoor ingezet worden.

In een continue zoektocht naar kleurrijke en onderhoudsarme oplossingen om de buitenruimte te verfraaien hebben zij een concept gelanceerd om bloembollen te combineren met bloemzaad. Een tot op heden succesvolle nieuwe ontwikkeling waar Lubbe twee jaar geleden mee is gestart. Met name de aanleg van deze combinatie vereist de nodige ervaring en kennis die de afgelopen jaren is opgedaan. Voordelen van deze combinatie:

- Langbloeiende kleurrijke locaties (vanaf het vroege voorjaar tot en met het najaar) waar burgers en toeristen op een positieve manier de buitenruimte zullen beleven.
- Een enorme verhoging van de biodiversiteit waardoor een ruime voedselbron ontstaat voor stuifmeel overbrengende insecten.
- Een onderhoudsarme aanplant met een duurzaam karakter.

Onze samenleving kan niet zonder biodiversiteit, en het is van groot belang dat iedereen een steentje bijdraagt aan het behoud hiervan, daar helpt G. Lubbe & Zoon BV graag aan mee.

MOBIEL WERKEN MET GROENE VINGERS, DAAR ZIT DE WINST

Stuur je nog steeds medewerkers op pad met geprinte plannings, geprinte projectgegevens en nog handmatig in te vullen urenbriefjes, die later op kantoor moeten worden ingeleverd zodat ze ingevoerd, geaccordeerd en gearhiveerd kunnen worden? Of geef je ze Vision-Mobile waarmee ze op locatie online uren en materialen kunnen boeken en alle relevante projectinformatie kunnen inzien? Vision-Mobile is de geheel vernieuwde versie van mobiel werken in GroenVision. Vision-Mobile is snel en super eenvoudig in het gebruik. Het knoppenmenu is groene vingers proof en de gebruikte symbolen maken in één oogopslag duidelijk hoe de module werkt.

DE 6 VOORDELEN VAN VISION-MOBILE

1. Besparing van kosten en tijd

Tel uit je winst: minder invoercapaciteit nodig op kantoor, automatische uren validatie, minder overleg over ontbrekende of onduidelijke informatie, minder onnodige fouten, snellere facturatie en meer tijd voor de uitvoering van de projecten.

2. Inzicht in up-to-date informatie

Vision-Mobile is geen apart programma, maar een directe, digitale toegangspoort tot GroenVision. Je medewerkers werken dus altijd met actuele infor-

matie. Als het project in materialen, werk en/of uren uit de pas loopt, kan dat direct (ook op locatie) gesignaleerd worden.

3. Meer samenwerking

'Binnen en buiten' bestaat met Vision-Mobile niet meer. De status van een project is voor iedereen inzichtelijk. Dat vergroot de onderlinge betrokkenheid.

4. Veilig digitaal werken

De ingevoerde gegevens worden niet op het mobiele apparaat maar direct in GroenVision opgeslagen. Je kunt per medewerker eenvoudig aangeven wat ze mogen bekijken en aanpassen.

5. Eenvoudige werkwijze

One size fits all. De volledig vernieuwde module Vision-Mobile werkt intuïtief en is gegarandeerd groene vingers proof.

6. Duurzaam en toekomstbestendig

Met Vision-Mobile bespaar je niet alleen bomen, tijd en geld, maar blijf je als bedrijf ook interessant voor de nieuwe generatie medewerkers die sneller typt dan schrijft.

Meer info zie www.vision-mobile.nl

PROFESSIONELE BEPLANTINGSCONCEPTEN: ONDERHOUDSARM, NATUURLIJK EN KLEURRIJK

Het vervagen van de scheidingslijn tussen het openbaar groen en de bebouwde omgeving is een mooie doelstelling die Lageschaar vaste planten nastreeft. Met als uitgangspunt het verbeteren van het totaalbeeld adviseert Lageschaar veelal een gevarieerde beplanting, die de saaiheid doorbreekt en die tegelijkertijd bijdraagt aan de (natuur-)beleving en biodiversiteit.

Lageschaar hanteert voor het openbaar groen een drietal langlevende en eenvoudig te beheren beplantingsconcepten, te weten Fleur Robuste®, Prairie Garden® en Fleur Dansante®. De concepten kunnen worden geselecteerd op kleur, hoogte en planteigenschappen zoals bijen- en vlinderlokkende planten. Met inmiddels meer dan 40 kant en klaar voorgemengde óf naar wens gemaakte mengsels zijn deze concepten flexibel in te zetten en daarmee in elke ruimte toepasbaar.

SOORTECHTE KWALITEITSPANTEN EN ONKRUIDARME, DUURZAME BEPLANTINGSCONCEPTEN

geven het openbaar groen een kleurrijk en belevenisvol karakter. De plantconcepten spelen hier uitstekend op in door hun uitgebalanceerde combinatie van sterke en kleurrijke planten, waardoor het beeld met de seizoenen mee verandert, en het gehele jaar een mooi en natuurlijk beeld gecreëerd wordt.

Onderhoudsarm en duurzaam zijn belangrijke pijlers van de concepten. De wereldbevolking blijft steeds groeien, zodoende ook de consumptie. Het klimaat verandert en de gevolgen zijn steeds vaker en in extremere mate merkbaar. Het is van belang om de balans tussen mens en natuur te herstellen om onszelf en de volgende generaties een toekomst te bieden.

Prairiebeplanting is zeer duurzaam en past goed binnen hedendaagse wensen van de opdrachtgevers en vereisten van de natuur. De planten worden niet bemest en men moet enkel selectief wieden om te voorkomen dat bepaalde planten te overheersend worden. De lava-ondergrond die wordt toegepast in het Prairie Garden® concept houdt een groot deel van de regen vast en voert het water in traag tempo af. Onkruidbeheer wordt tot een minimum beperkt en extra beregening in droge periodes is niet nodig.

Lageschaar laat graag zien hoe het anders kan. Met flexibele concepten voor een aantrekkelijke en uitermate onderhoudsvriendelijke beplanting, passend binnen elke omgeving. Hiermee ervaart men de natuurlijke schoonheid en afwisseling in vorm, kleur en structuur in een gevarieerde border. Het voordeel is een maximale beleving met minimaal onderhoud! De concepten bieden een snelle dichtgroei, eenvoud in onderhoud en lage beheerkosten met duurzaam gekweekte planten. Je maakt het natuurlijk met Lageschaar!

Terra Nostra
Abbekesdoel 22a
2971 VA Bleskensgraaf
T: +31 (0)184 - 69 89 93
info@terranostra.nu
www.terranostra.nu

TERRA NOSTRA ZET GRONDRADAR IN OM EXACTE LIGGING WORTELS TE BEPALEN

Een grondradar is een innovatieve techniek in het boomtechnisch onderzoek die kan ingezet worden om de beworteling van bomen te bestuderen. Het grote voordeel is dat het een non-destructieve methode is waarbij de bodem niet wordt verstoord, en er dus geen schade optreedt aan het wortelgestel, kabels of leidingen.

Al jaren geleden werd de grondradar in het boomonderzoek geïntroduceerd. Doordat de data-analyse van de grondradar is verfijnd én de geproduceerde weergaves begrijpelijk zijn geworden kan deze technologie nu goed toegepast worden in het boomonderzoek.

De grondradar is een geofysische techniek die doorgaans gebruikt wordt om op een niet-destructieve manier ondergrondse objecten te vinden. Het apparaat gebruikt electromagnetische golven om objecten zichtbaar te maken. De grondradar zendt hoog frequentie radiogolven uit en deze worden gereflecteerd door water, wortels en metalen. Hierdoor kan de exacte locatie en diepte van wortels worden vastgesteld. Wortels bevatten veel vocht waardoor de radarpulsen worden gereflecteerd en vervolgens opgepikt door de grondradar. Het voordeel van deze techniek is dat de bodem niet wordt verstoord en

er geen schade optreedt aan het wortelgestel, kabels of leidingen. Daarnaast geeft de grondradar een completer beeld van het wortelgestel dan een proef-sleuf of boring, aangezien de grondradar een continu profiel van de bodem vastlegt.

Toepassing

De grondradar is breed inzetbaar bij de voorbereiding van projecten waarbij de exacte ligging van wortels van belang is. De analyse van de radarbeelden kan worden gebruikt om de mogelijkheden en beperkingen binnen een project weer te geven. Dit is bijvoorbeeld een bewortelingsonderzoek, wanneer opdruk van de verharding optreedt of wanneer de beworteling in boomsubstraat, doorgaans niet goed doordringbaar, onderzocht moet worden. Ook bij Bomen Effect Analyses (BEA) kan de grondradar van grote waarde zijn, omdat in korte tijd bij een grote hoeveelheid bomen de beworteling bekeken kan worden. Dit in tegenstelling tot de proefsleuf die meestal alleen steekproefgewijs ingezet wordt bij een BEA. Daarnaast is de grondradar ook inzetbaar bij een verplantbaarheidsonderzoek, schadetaxatie en monitoren van wortelgroei. Het is duidelijk dat de grondradar voor vele soorten wortelonderzoeken ingezet kan worden en dat de techniek eindelijk in staat is gebleken om een eenvoudige weergave te produceren die voor iedereen begrijpelijk is.

Van OBB, voor u: Jan van Setten over participatiespagaat!

In ons werk komen we veel ambtenaren tegen die in de meest ingewikkelde participatietrajecten zitten en worden we ook ingehuurd om deze tot een goed eind te brengen. Respect voor iedereen die iedere keer weer objectief de gesprekken aangaat en in de spagaat politiek, beleid, algemeen belang en bewonerswensen het optimale nastreeft. En dat is niet altijd leuk. Maar in samenwerking met de beursorganisatie hebben we een kadootje. Jan van Setten komt jullie een hart onder de riem steken. Even relativeren, lachen en leren.

Jan van Setten is een van de meest energieke en gedreven mangement-goeroes die we ooit tegenkwamen. Jan heeft een 'aangenaam confronterende' stijl, humor en energie. Je zit van de eerste tot de laatste minuut op het puntje van je stoel.

Hoe krijg ik ze zover? (Jan van Setten)

Hoe creëer je draagvlak zonder dwang? En hoe blijf je zelf optimaal gemotiveerd? De juiste snaar raken. Wat drijft iemand nou écht? Hoeveel invloed heb je daar als ambtenaar op? Pittige vragen! Maar er zijn meer antwoorden dan je nu denkt om uit de participatiespagaat te blijven en de dans aan te gaan met burger en bedrijf. De inspirerende lezing van Van Setten neemt je mentaal mee op reis hoe je anderen voor je wensen en doelen kunt winnen. Waarom standpunten niet werken en hoe je daar weg kunt blijven. Hoe je weerstand creëert. En ook hoe je het herkent, erkent en weerlegt. Aan welke knoppen je moet draaien en hoe je zelf daarbij geen energie verliest, maar juist wint. De (speel) ruimte die je aan een ander geeft, krijg je er immers zelf bij.

Donderdag 28 september 11:00 uur hal 2 hoofdpodium!

Spikkel de speelruimte!

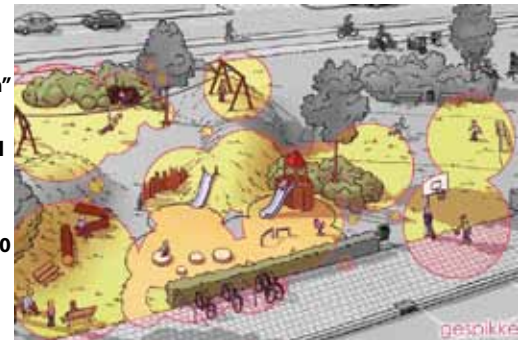
De Spikkel van OBB Speelruimtespecialisten is een inspirerende toets voor het ontwerp van een bespeelbaar speelplek, de straat of het groen. Wie De Spikkel toepast, ziet snel wat er nog ontbreekt in het ontwerp en of echt rekening is gehouden met wat kinderen wél leuk vinden. De tekortkomingen dwingen tot inspiratie om meer speelwaarde toe te voegen. Einde van de onbespeelde speelplek plus begin van meer bespeelbare openbare ruimte!

De Spikkel toetst een ontwerp zodat vóór de aanleg al duidelijk is of er genoeg verschillende speelmogelijkheden zijn. Is er op de plek genoeg en geschikte ruimte voor verschillende speeltypes? Is er variatie in spelvormen? Is er voldoende uitdaging? ... Via een snel in te vullen vragenlijst krijg je als beheerder of ontwerper snel inzicht in welke mogelijkheden er zijn en of er aan alle doelgroepen is gedacht.

Naar de kern van spelen

Met bijvoorbeeld de vraag 'Is er ruimte voor verschillende speeltypes?', wordt ruimte geclaimd voor de doelgroepen schouwer, rauwer, bouwer en dauwer. Is er voor elk wat wils in het nieuwe ontwerp? In De Spikkel worden in diverse domeinen vragen gesteld om snel tot een evenwichtig overzicht te komen. Met de uitkomsten kan een beheerder of ontwerper beter voorbereid tot een plan van aanpak komen.

Tijdens de dag zal OBB gratis uw ontwerp "Spikkelen" en kan u naar de workshop door Juul Scheffers bijwonen woensdag 27 september om 14.30 in zaal Juliana 1

Doe niet wat
de klant vraagt,
maar wat hij
nodig heeft

JANVANSETTEN,

koploper in de buitenruimte

Eijkelboom richt zich op het inrichten en onderhouden van de buitenruimte. Daarnaast verricht Eijkelboom infradiensten en hulp bij calamiteiten. De jarenlange kennis en ervaring met groen in relatie tot de bebouwde omgeving is uniek, mede door de multidisciplinaire samenstelling van de werkzaamheden. Eijkelboom kenmerkt zich door de volgende drie criteria: gedrevenheid, behulpzaamheid en betrouwbaarheid. Deze kernwaarden vertegenwoordigen ons werkmotto; dit is onze mentaliteit, dit is wie wij zijn!

Eijkelboom bv
Gladsaxe 14
7327 JZ Apeldoorn

T: 055 - 54 15 222
F: 055 - 54 16 056
E: info@eijkelboom.nl
I: www.eijkelboom.nl

sterk in groen

Boogaart Almere is een gespecialiseerde dienstverlener in het totale domein van de buitenruimte en de bebouwde omgeving. Boogaart Almere is actief op het gebied van groenvoorzieningen, grond-, weg-, en waterbouw, sport, daktuinen, cultuurtechniek, boomverzorging, wijkbeheer, begraafplaatsen, tuinaanleg, constructiewerken e.d. Boogaart Almere levert met haar activiteiten producten en diensten die als waardevolle groene investeringen met maatschappelijk rendement kunnen worden gezien.

Bogaart Almere bv
De Paal 41
1351 JH Almere Haven

T: 036 - 531 14 54
F: 036 - 531 69 94
E: info@boogaartalmere.nl
I: www.boogaartalmere.nl

sturing op waarde

Buro de Eijk levert adviesdiensten voor inrichting en beheer van de buitenruimte.

Buro de Eijk werkt onafhankelijk van Eijkelboom en Boogaart Almere. Uiteraard worden werkzaamheden in projecten voor Eijkelboom en Boogaart Almere uitgevoerd, zoals het schrijven van plannen van aanpak, het ontwikkelen van uitvoeringsstrategieën en implementeren van digitale oplossingen in projecten. Buro de Eijk levert ook adviesdiensten aan andere opdrachtgevers op het gebied van inrichting en beheer van de buitenruimte.

Buro de Eijk bv
Gladsaxe 14
7327 JZ Apeldoorn

T: 055 - 54 15 222
F: 055 - 54 16 056
E: h.arentsen@burodeeeijk.nl
I: www.burodeeeijk.nl

Lineair park, Blaricum

Opdrachtgever: Gemeente Blaricum
Architect: Royal Haskoning DHV
Projectuitvoering: Juni 2016 – Maart 2017 (aanleg)

Projectomschrijving:

De Blaricummermeent is een nieuwe wijk, gelegen tussen het Gooimeer en het oude Blaricumse dorp. Hier krijgen kopers en huurders de vrijheid om hun woondroom te realiseren. De opzet en architectuur van De Blaricummermeent is geïnspireerd op het oude dorp en daar is hedendaags wooncomfort aan toegevoegd. De basis voor het masterplan is de nieuwe rivier met het Lineair Park. De aanleg van het Lineair Park is verzorgd door Eijkelboom en wordt onderhouden door Boogaart Almere. Het park bestaat uit een betonpad op de oever van de nieuwe rivier, met een inpassing van beplantingen (vooral vaste planten), oevervegetatie en grasbermen.

Fotografie: Paulien Varkevisser, Nijmegen

M. van den Oever
TREE & PLANT NURSERY SINCE 1791

Boomkwekerijen M. van den Oever & Zonen BV
Kerkeind 12
5076 ZG Haaren
T: +31(0)411-62 19 64
info@m vandenoever.nl
www.mvandenoever.nl

UW VERTROUWDE LEVERANCIER VAN BOMEN EN PLANTEN

Mensen groeien van groen. Want groen is gezond, veilig, prachtig en duurzamer in ieder seizoen. Het is ons doel om mensen gelukkiger te maken door hun leefwereld te verbeteren. Dat is waarom wij onszelf Leefwereldverbeteraars noemen. Een nieuw woord, waarin de waarden van vroeger en nu samenkomen.

UW TOEGANG TOT 12.000 SOORTEN GROEN

Boomkwekerij M. van den Oever levert u aan huis of op uw project een zeer breed assortiment bomen en planten. U bent altijd welkom om de grote verscheidenheid aan groen te komen bekijken. Natuurlijk adviseren wij u ook graag bij het samenstellen van een optimaal beplantingsplan.

NIEUW GREEN LIFE™ PROGRAMMA

Het is ongelooflijk dat we met groen de grootste klimatologische, economische en sociaal-maatschappelijke thema's van vandaag beter kunnen oplossen en toch doen we dat niet of onvoldoende. Het kan anders en het moet anders.

Boomkwekerij M. van den Oever heeft 6 relevante hedendaagse groenomgevingen benoemd, waarvoor zij u de juiste handvaten geeft om eenvoudig veel meer groenwaarde en dus leefwereldwaarde duurzaam te realiseren. Deze nieuwe Green Life™ omgevingen zijn: Levend groen, Recreatief groen, Gastvrij groen, Helend groen, Productief groen en Infra groen.

Voor meer informatie: Kerkeind 12, Haaren, www.mvandenoever.nl, info@m vandenoever.nl of 0411-62 19 64

MAKING WATER WORK

Water heeft een onweerstaanbare aantrekkingskracht op mensen en is daarom van grote waarde in stads- en dorpscentra. Wij zijn gespecialiseerd in het goed laten functioneren van water in de openbare ruimte én trotse deelnemer aan Het Plein op de Dag van de Openbare Ruimte. Op Het Plein ziet de beursbezoeker waar samenwerking toe kan leiden.

“Wij ontwerpen, engineeren, realiseren en plegen service en onderhoud aan watertechnische installaties zoals fonteinën, waterkunstwerken maar bijvoorbeeld ook de berekening van sportvelden. Onze visie is dan ook: we love making water work”.

MAATWERK OPLEIDINGEN DE SLEUTEL TOT SUCCES!

Ontwikkelen van mensen en organisaties is onze passie. Goed opgeleide mensen met kennis en vaardigheden dragen bij aan de organisatiedoelstelling en uiteindelijk aan een leefbare buitenruimte. Wie wil nou niet werken in een organisatie waar processen op elkaar aansluiten, beleid vloeiend vertaald wordt naar de praktijk, innovatieve ideeën ontstaan en waar de nieuwste technieken worden toegepast?

Om dit alles te realiseren is een doordachte visie de basis. Hierop wordt het opleidingsplan geschreven. Hoé de medewerkers worden opgeleid hangt af van de doelstellingen en van de wijze waarop mensen kennis tot zich nemen. Om de deelnemers efficiënt te laten leren worden verschillende maar vooral de meest passende leervormen ingezet. Belangrijk hierbij is een continue terugkoppeling naar de praktijk.

Tenslotte speelt aandacht en begeleiding op de werkvloer een belangrijke rol bij het daadwerkelijk toepassen van het geleerde.

Meer weten? Kom naar onze stand 4.3.60

Voor meer informatie kunt u ook alvast contact opnemen met Mascha Smit, Sales manager IPC Groene Ruimte, t: 026-355 0100 of info@ipcgroen.nl

Mantis ULV b.v.
Kanaalweg 85
8171 LS Vaassen
T: +31 (0)578-575380
mantis-nl@mantis-ulv.com
www.mantis-ulv.nl

DE BESTE OPLOSSING VOOR ONKRUIDBESTRIJDING!

Mantis is al ruim 40 jaar dé partner voor onkruidbestrijding. We zijn bekend van de MANKAR-toestellen en exporteren naar ruim 55 landen. Ook nu hoveniers, aannemers en gemeentes geen chemie meer mogen gebruiken, bieden wij goede alternatieven aan, zoals de BioMant heet water machines. Met heet water heeft u de meest effectieve oplossing van alle niet chemische methoden. Dit is ook aangetoond door een groot onderzoek van meerdere universiteiten (o.a. Wageningen).

MILIEU- EN KOSTENBESPAREND ONKRUID BESTRIJDEN MET HEET WATER

Mantis biedt voor iedere situatie en elk bedrijf een passende BioMant heet water machine. Zo zijn er machines vanaf 100 kg die ideaal zijn voor de kleine tuin en gemakkelijk te bedienen door één persoon, tot grote machines waar twee personen mee kunnen werken. Deze machines zijn tevens geschikt is voor opbouw op een machine drager en verkrijgbaar in een (bio)diesel- of lpg-uitvoering. Deze lpg-versie is de schoonste machine in zijn klasse. Er is geen stank en roetuitstoot en mede daardoor heel milieuvriendelijk, zeer geschikt voor het stedelijk gebied en geen belasting voor de omgeving.

Ook van Mantis ULV:

- BioMant Herbi-suitsystemen voor bio-herbicide en laag risicomiddelen
- MANKAR ULV-sproeisystemen voor minimaal herbicide verbruik

Verheij integrale groenzorg
Kweldamweg 49
3360 AB Sliedrecht
T: +31(0)184 - 430 777
info@verheijbv.nl
www.verheijbv.nl

POSTNL DRAAGT STEENTJE BIJ AAN VERHEIJ-CONCEPT 'KLEURRIJK BUITEN'

Postbezorgers van PostNL gaan Verheij Integrale groenzorg ondersteunen in de gemeentes Stichtse Vecht en Zuidplas. Dit doen zij in het kader van het nieuwe Verheij-concept Kleurrijk Buiten. Over de samenwerking met PostNL, Kleurrijk Buiten en nog veel meer kunt u tijdens de Dag van de Openbare Ruimte bij stand 4.1.04 van Verheij Integrale groenzorg alles te weten komen. Hieronder wordt deze zaken alvast kort uitgelegd.

BURGERTEVREDENHEID

Als groenbeheerder van de gemeenten is Verheij Integrale groenzorg verantwoordelijk voor het onderhoud van de openbare ruimte. De bezorgers van PostNL signaleren tijdens hun werk veranderingen in de openbare ruimte en geven deze via een app door aan Verheij. Het bedrijf beoordeelt deze meldingen en kan op basis hiervan bepalen waar veranderingen in de buitenruimte noodzakelijk zijn. De inzet van de bezorgers voor dit doel vloeit voort uit de doelstellingen die Verheij Integrale groenzorg heeft op het gebied van burgertevredenheid. "Het samenwerken met bezorgers is van grote waarde voor ons. We willen signalen in de openbare ruimte veel sneller oplossen, wat zeer positief is voor de burger", benadrukt Wilco Boender, algemeen directeur van Verheij. "We zijn er trots op dat we op deze manier gebruik maken van dit innovatieve initiatief van PostNL."

KLEURRIJK BUITEN

De samenwerking met PostNL vloeit voort uit het nieuwe Verheij-concept Kleurrijk Buiten. Het doel van het concept is om actief te sturen op burgertevredenheid en burgerparticipatie te stimuleren. "Met Kleurrijk Buiten willen we de meest optimale ervaring van de buitenruimte door de gemeente, bewoners en andere gebruikers realiseren. Wij zijn actief in de gemeente als groenbeheerder, maar burgers zijn van harte welkom om mee te denken en te helpen", vertelt Sabrina Jonkman, manager Omgeving & Participatie bij Verheij. Verheij is met de burgers aan de slag gegaan met bijvoorbeeld zelfbeheer van gemeentelijk groen, zwerfvuilacties en acties met kinderen in de wijken. Ook werkt Verheij samen met mensen die al een actieve rol spelen in stad en landschap, zoals lokale boeren en kleinere lokale ondernemers.

ZUIDPLAS IS ENTHOUSIAST

De gemeente Zuidplas, waar Kleurrijk Buiten al wordt toegepast, is blij met het initiatief van Verheij. "Er is sociale betrokkenheid op elkaar. Mensen leren elkaar weer of meer kennen", meldt de gemeente. "Ook politieke partijen omarmen het idee; het overstijgt politieke kleuren. Kleurrijk Buiten versterkt in de gemeente het veilige gevoel en verbetert prettig wonen." Vanzelfsprekend zit niet elke burger te wachten op meedoen, ervaart Sabrina Jonkman van Verheij. "De kunst is om de energie in een buurt op te zoeken en die te bundelen. Voor mij geldt dat ik er moet zijn. Mensen moeten je weten te vinden."

EXOTISCHE PLANTEN UITPUTTEN MET HEET WATER

De overlast van invasieve soorten in Nederland neemt hand over hand toe. Sommige soorten krijgen zoveel vrijheid om te groeien dat ze gaan overheersen en daardoor ernstige schade aanbrengen aan de natuurlijke inheemse biodiversiteit, de omgeving en kunnen leiden tot lichamelijke klachten. Huidige conventionele technieken zijn zowel tijdrovend, arbeidsintensief en brengen vaak hoge kosten met zich mee.

100% Chemievrije methode

Als specialist beschikken wij over ruime kennis, het juiste materieel en de meest effectieve methode voor beheersing dan wel bestrijding van deze invasieve soorten ook wel uitheemse soorten genaamd. Onze ervaren en getrainde medewerkers maken gebruik van digitale beheer applicaties waarbij wij een gedegen onderhoudsplan kunnen opstellen en onze opdrachtgevers volledig kunnen informeren over de voortgang. Daardoor kunnen wij met minimale inzet op het juiste moment in het seizoen zorgen voor het gewenste eindresultaat. Dit tegen lage kosten.

Europees verbod Reuzenbereklauw

Door een aanpassing in de Europese wetgeving is het sinds 2 augustus 2017 verboden de reuzenbereklauw te telen of verkopen. Deze soort is opgenomen in de zogenaamde Unielijst. Dit is een zwarte lijst met uitheemse exoten welke een gezamenlijke aanpak behoeven in de eliminatie van deze soorten. Bovendien zijn overheden vanaf die datum verplicht deze gevaarlijke invasieve exoot te bestrijden. Het probleem met deze planten is dat de haren op de stengels en stelen bij aanraking met de blote huid een vocht afscheiden dat de natuurlijke weerstand van de huid tegen instralend zonlicht sterk vermindert.

Dit uit zich in eerste instantie met jeukende rode vlekken, wat over kan gaan naar zeer vervelende pijnlijke brandblaren en hardnekkige zwellingen.

Japanse Duizendknoop

Ook de Japanse Duizendknoop is een exoot die meer en meer de overhand krijgt in Nederland. Omdat de Japanse Duizendknoop extreem dominant is en daardoor andere planten en struiken verdringt is het verwijderen van deze plant bijna niet te doen. Uit elke verwijderde knoop of wortel groeit zo weer een nieuwe plant. De wortelstokken kunnen zelfs groeien tot een lengte van zeven meter. Hardnekkige en grondige beheersing met de juiste kennis en techniek is noodzakelijk. Het bestrijden van de Japanse duizendknoop vraagt om een moderne specialistische aanpak. De Japanse duizendknoop laat zich het gemakkelijkst uitroeien als hij net is opgedoken. Met onze heetwatertechniek kunnen wij de Japanse duizendknoop echt effectief beheersen en vervolgens mogelijk uitroeien.

Voor gemeentes, overheid en semi-overheid

Wolterinck werkt uitsluitend als specialist voor gemeentes, overheid en semi-overheid. Voor het behalen en rapporteren van uitstekende resultaten maken we gebruik van digitale beheerapplicaties. Die bieden onze klanten de gelegenheid om mee te kijken en beelden van voor en van na de behandeling met elkaar te vergelijken. Wij zijn ervan overtuigd dat onze chemievrije heetwatermethode invasieve exoten uitput, waardoor ze verminderen en uiteindelijk verdwijnen. Al onze werkzaamheden worden gewaarborgd door diverse certificeringen waaronder: VCA**, ISO 9001, ISO 14001, CO2 prestatieladder 3, MVO prestatieladder 3 en Groenkeur.

TERRA-FIT, DE OPLOSSING VOOR GEZONDE BOMEN!

Groei door innovatieve duurzame methode

Bomen zijn essentieel door hun CO₂ opname en dragen bij aan een goede en gezonde leefomgeving in stedelijk gebied. Helaas zien we regelmatig dat er bij bestaande bomen een verstoring plaats heeft gevonden in de bodem waardoor de bomen niet de juiste voedings- nutriënten tot zich kunnen nemen en dus ook achterblijven in hun ontwikkeling. Wolterinck BV presenteert een nieuwe methode onder de naam Terra-fit, voor optimale groeiplaats- verbetering bij (stads-) bomen. Dit is een innovatieve methode voor groeiplaats- verbetering, bodemverbetering, beluchting bij (stads-) bomen maar ook bladluisbeheersing. De groei en gezondheid van een boom begint immers bij een gezond bodem-ecosysteem! Duurzaamheid begint in de bodem en het kappen van een boom die nog leeft, is het tegengestelde van duurzaam. Als een boom niet meer vitaal is, is hij nog te redden. Revitalisering resulteert in een kostenbesparing en is duurzamer dan kappen.

Hoe werkt het

De Vogt Geo Injector Trolley waarmee de Terra-fit mixen worden toegediend, is een professionele machine welke in staat is om zowel droge stoffen alsmede vloeibare stoffen te injecteren op verschillende dieptes over een afstand van wel 100m vanaf de speciaal ontwikkelde Bio compressor van Vogt. De hoeveelheid druk (bar) en de dosering van de bodemverbeteringsproducten is nauwkeurig in te regelen. De bediening is pneumatisch via een heupgordel te bedienen welke de ETW-er draagt. De injector is gevuld met 100 % organische bodemverbeteringsproducten en eventueel Mycorrhiza-schimmels. Er wordt uitsluitend met inheemse en actieve boom specifieke mycorrhizaschimmels gewerkt. Deze zijn zeer duurzaam door langdurige werking. Deze methode

brengt geen schade toe aan wortels, kabels en leidingen, vermindert de worteldruk en aanwezige bestrating of verharding kan blijven liggen. Het is deze combinatie van unit en boomsubstraat die de Terra-fit-methode zo bijzonder en compleet maakt.

Deskundig advies

Wolterinck B.V. zal ten allertijden een vrijblijvende inspectie laten uitvoeren op locatie door eigen ETW-ers. Middels een uitgebreide analyse van de conditie van de bomen of bodem problematiek, zal er een adviesplan worden opgezet. Of er wordt een onafhankelijke expert ingezet om tot de beste aanpak te komen. In het adviesplan zal een verbetertraject worden voorgesteld om de condities voor de boom (en de bodem) te verbeteren, zodat er weer een gezonde basis is voor de boom om te groeien. Voor het inbrengen van actieve mycorrhizaschimmels en bodembacteriën gebruiken we zelfs de meest nieuwe inzichten op het gebied van bodem en groeiplaatsverbetering, met als resultaat sterke, gezonde en stabiele bomen die bestand zijn tegen ziekten en plagen. Immers een gezonde boom heeft een positief gevolg: namelijk meer CO₂ opname en een betere zuurstof productie!

Flexibel in te zetten

De Terra-fit-methode kan op elke willekeurige plek worden ingezet, waarbij deze optimale en zo natuurlijk mogelijke omstandigheden creëert voor bomen in een stedelijke omgeving. Met slanglengten tot honderd meter bereiken we alle plaatsen. En dankzij de compacte werkunit is deze manier van groei- plaatsverbetering nu ook mogelijk voor grotere bomenbestanden in stedelijk gebied.

BOMENCARRÉ CENTRUMEILAND IJBURG, AMSTERDAM

In mei dit jaar leverde de Nationale Bomenbank het Bomencarré op; een project van 32 jongvolwassen moseiken in een kwadraadopstelling. Bijzonder aan dit project is dat het zich bevindt op het opgespoten Centrumeiland van IJburg Amsterdam. Met een maaiveld van 5,5 meter boven het NAP was één van de grote uitdagingen het creëren van een schijn-grondwaterspiegel. Een tweede uitdaging was het trotseren van de wind. Immers het Bomencarré is het eerste element op een eiland in het IJmeer zonder bebouwing en zonder beschutting.

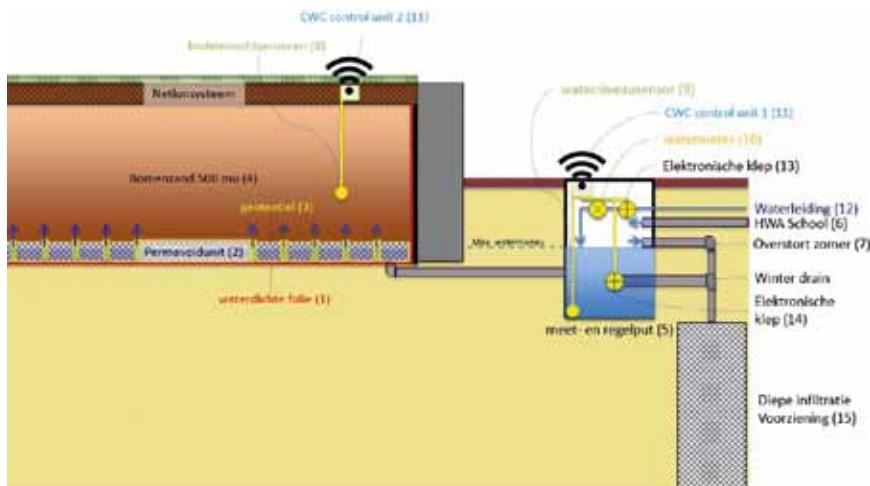
Voor de twee problemen zijn innovatieve oplossingen bedacht die wij laten zien tijdens de Dag van de Openbare Ruimte. Om een schijn-grondwaterspiegel te creëren is een innovatief systeem op maat bedacht. Permavoidunits met capillaire konen vormen een kunstmatige grondwaterspiegel. Het waterniveau in het systeem wordt gecontroleerd in een meet- en regelput. In een vergelijkbare put komt het hemelwater van het (nog te bouwen) schooldak uit. De put bevat ook een overstort die ervoor zorgt dat het waterniveau in het systeem nooit te hoog komt te staan om te voorkomen dat het groeimedium (bomenzand) te nat wordt. Het water van het toekomstige schooldak voedt hiermee het Bomencarré. Mocht het waterniveau bij langdurige droogte zakken onder het minimum, dan wordt het

automatisch aangevuld met leidingwater. Op termijn moet het carré zodanig ingeregeld zijn dat leidingwater niet meer nodig is. De sensoren verzamelen gegevens en sturen die via de control units naar een database.

In de zomer functioneert het systeem als opslag-en-irrigatie systeem. In de winter wordt het systeem automatisch gedraineerd in diepte infiltratie-units van in totaal 100 kuub. Zo is het lege Permavoid systeem maximaal beschikbaar als waterbuffer-en infiltratiesysteem. De kratten kunnen tot 142.000 liter regenwater van het dak van de school opvangen en daarna langzaam afvoeren.

Het tweede probleem, de extreme windbelasting, is opgelost door het toepassen van een 'Natuurlijke' windbreker. In twee doorlopende plantstroken staan nu *Carpinus*, *Ulmus* en *Tilia* van 12-13 meter hoog om de wind te breken. De plantstroken zijn ingezaaid met een bloemenmengsel dat bijen en vlinders aantrekt voor biodiversiteit en zijn afgestrooid met houtsnippers om verdamping tegen te gaan. De windsingel krijgt water van een druppelleiding.

De medewerkers van de Nationale Bomenbank vertellen u op de Dag van de Openbare Ruimte graag meer over deze innovaties. U kunt ons vinden in stand 3.1.19

Invasieve planten soorten in heel Europa:

Volgens de "Internationale Unie voor het behoud van Natuur" (IUCN), zijn invasieve uitheemse soorten (IUS) de tweede, meest significante bedreiging voor de biodiversiteit. Wij hebben het Heatweed Invasieve Soorten Reductie Programma (ISRP) ontwikkeld, om gemeenten en groen aannemers door heel Europa meer te leren over de meest voorkomende invasieve planten soorten en ze te trainen in het kunnen beheersen, verminderen of zelfs uit roeien. Het doel voor Heatweed bij het ontwikkelen van het ISRP-programma is om te kunnen documenteren hoe vermindering van de plant populatie op een duurzame, economische en milieuvriendelijke manier plaatsvindt. Dit maakt allemaal deel uit van de visie van Heatweed: het neerzetten van de standaard voor niet-chemisch onkruidbestrijding door onderzoek en innovatie. ISRP is niet slechts een methode met speciaal ontwikkelde apparatuur en materiaal, maar ook een online, real-time documentatie programma voor zowel de aannemer als gemeente. Dit betekent dat de klant, de behandeling en vermindering online en real time kan volgen. Afhankelijk van welke invasieve planten soort geselecteerd is, krijgt de uitvoerende partij duidelijke instructies via het ISRP-programma over: hoe en wanneer te behandelen, de kosten van de behandeling en de (verwachte) vermindering van de plant populatie per jaar.

In nauwe samenwerking met de academische wereld: Momenteel, heeft de Noorse Universiteit van Levenswetenschappen de Heatweed Methode voor invasieve soorten getest, samen met vier andere methoden: bedekken van de grond, snijden van de stengel, injecteren van

herbiciden en het opgraven van de wortels. Gedurende drie seizoenen wordt de behandeling van de Reuzenberenklauw, Japanse Duizendknoop en Spring Balsemien gemonitord. Deze doctorale studie is eind 2017 klaar, maar we kunnen nu al enkele veelbelovende resultaten publiceren:

- 1) Er zijn al duidelijke resultaten van vermindering van de Reuzenberenklauw van meer dan 90% na twee jaar behandeling zonder enige hergroei. Hierna is slechts een behandeling nodig voor de nieuwe planten die vanuit omliggende zaden groeien.
- 2) Na drie jaar behandeling van de Japanse Duizendknoop, was het behandelde populatie gebied verminderd met meer dan 80%.
- 3) De Spring Balsemien is zo hittegevoelig dat ze volledig waren uitgeroeid na slechts één behandeling in het eerste seizoen, waarbij er slechts één hergroei op het gehele test gebied is geconstateerd.

Indammen van exoten en hoge kosten tegelijk

Ieder jaar worden, volgens het Europese Parlement, de verwachte kosten voor het beheersen van agressieve exoten en het herstellen van hun schade die zij in de EU aanrichten, geschat tussen de € 12 – 18 miljard per jaar. Hierom documenteren wij de kostenbesparing door middel van het Invasie Soorten Reductie Programma. We kijken naar de kostenbesparing van overheidsgeld met in achtneming van het gewenste resultaat. ISRP kan een potentiële omslag betekenen in de behandeling van deze ongewenste planten, waarbij de gemeenten miljoenen euro's per jaar besparen met een ecologisch correcte methode.

Meer info? Bezoek ons op de Dag van de Openbare Ruimte: stand 4.2.26.

De partners van

Stad+Groen

ADVIESBURO R.I.E.T.
RUIMTELIJKE INRICHTING EN TECHNIEK

